

Nr 349.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av tjänste- och familjepensioneringen för personal vid Halmstad—Nässjö och Nässjö—Oskarshamns järnvägar i anslutning till järnvägarnas förstattligande; given Stockholms slott den 12 oktober 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 oktober 1945.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om reglering av tjänste- och familjepensioneringen för personal vid Halmstad—Nässjö och Nässjö—Oskarshamns järnvägar i anslutning till järnvägarnas förstattligande samt anför därvid följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 349.

Inledning.

Den av 1945 års riksdag beslutade, den 1 juli 1945 ikraftträdde regleringen av tjänste- och familjepensioneringen för personal vid av staten övertagna enskilda järnvägar (prop. nr 183; bankoutsk. utl. nr 33; riksd. skr. nr 281) avser — bortsett från viss förbättring av de lägsta familjepensionerna — uteslutande personal med delaktighet i enskild pensionskassa. De närmare bestämmelserna i ämnet finnas intagna i kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500) angående reglering av pensionsförhållandena för vissa anställningshavare och pensionärer vid statens järnvägar m. fl. Denna pensionsreglering innebär i stort sett, att de statliga pensionsreglementena — allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena samt 1942 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare — med vissa avvikelser skola tillämpas å sådan av statens järnvägar övertagen personal, som vid ikraftträdandet var i statens järnvägars tjänst, ävensom å personal, som vid därefter inträffande järnvägsförstatligande övergår i dylik tjänst. Såsom villkor härför gäller dock, att vederbörande pensionskassa överlåtits sin rörelse på staten.

För det fall att nyssnämnda villkor beträffande någon pensionskassa icke uppfylles har förutsatts, att förutvarande pensionsordning i huvudsak skall bliva gällande för den i kassan delaktiga, i statens järnvägars tjänst varande personalen. Denna skulle därvid få kvarstå såsom delägare i vederbörande kassa och åtnjuta tjänste- och familjepensionsrätt enligt kassans stadgar. Vid sidan av kassapensionerna skulle emellertid utgå vissa tilläggsförmåner från staten, nämligen fyllnadspension till egenpensionärerna samt dyrtids- och kristillägg till familjepensionstagarna.

Före järnvägsövertagandet avgången personal beröres i regel ej av den allmänna pensionsregleringen. Dylik personal har sålunda antagits skola — vare sig kassaövertagande kommit till stånd eller ej — för sig och sina efterlevande bibehållas vid den personalen enligt vederbörande kassas stadgar tillkommande pensionsrätten. Pensionsförbättring åt denna personal har förutsatts skola ifrågakomma allenast i fall, då överskott kunnat antagas uppkomma å övertagen kassarörelse och i huvudsak endast i den mån den del av sådant överskott, som beräknas belöpa på ifrågavarande personal, därtill lämnar tillgång. I överensstämmelse härmed har — i samband med överlåtelse av kassornas rörelse på staten — pensionsökning med 10 procent tillerkänts pensionstagare med kassapensioner från Enskilda järnvägarnas pensionskassa och SWB pensionskassa.

Av pensionskassorna vid statsövertagna järnvägar hade vissa smärre kassor överlåtits sin rörelse på staten redan före pensionsregleringens ikraftträdande. Med övriga för personal vid förstatligade järnvägar avsedda kassor — däribland Enskilda järnvägarnes pensionskassa, vilken omslöt jämväl personal vid ännu ej förstatligade järnvägar — ha med stöd av riksdagens beslut överenskommelser träffats om rörelsens överlåtande på staten från och med den 1 juli 1945. Då beträffande nu berörda kassor förenämnda villkor

för tillämpning av den av 1945 års riksdag beslutade pensionsregleringen sålunda blivit uppfyllt, har denna pensionsreglering blivit automatiskt gällande för den i kassorna delaktiga, vid statens järnvägar anställda personalen.

Vid 1945 års riksdag ha, efter förslag av Kungl. Maj:t, beslut fattats om statsövertagande från och med den 1 juli 1945 av Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolags järnvägar samt från och med den 1 januari 1946 av bland andra den Nässjö—Oskarshamns nya järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägen. Den 16 mars 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1943 års järnvägspensionsutredning — vars huvudbetänkande lagts till grund för den av 1945 års riksdag beslutade allmänna pensionsregleringen — att verkställa utredning och inkomma med förslag angående reglering av tjänste- och familjepensioneringen för personal vid Halmstad—Nässjö och Nässjö—Oskarshamns järnvägar i anslutning till järnvägarnas förstatligande. Pensionsutredningen har den 13 september 1945 avgivit förslag i ämnet. Vid utredningens utlåtande äro fogade förslag till överenskommelse mellan staten och understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa ävensom preliminär överenskommelse mellan staten och understödsföreningen Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa. Ifrågavarande förslag respektive överenskommelse torde få biläggas statsrådsprotokollet i detta ärende (bilagorna A och B).

Järnvägspensionsutredningens förslag.

I sitt utlåtande har järnvägspensionsutredningen till en början berört personalens ställning i förhållande till bestämmelserna i 1945 års allmänna pensionsreglering och därvid anfört följande.

Av den vid Halmstad—Nässjö järnvägar anställda personalen är ett fåtal underkastat reglementet för Enskilda järnvägarnas pensionskassa och får sålunda sina pensionsförhållanden reglerade genom den med nämnda kassa redan träffade överenskommelsen. För denna personalgrupps vidkommande torde därför särskilda pensionsregleringsåtgärder icke vara erforderliga. Huvudparten av de pensionsförsäkrade anställningshavarna är emellertid delaktig i en för pensionering av ifrågavarande järnvägars personal inrättad fristående pensionskassa, benämnd Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa. För att den nya pensionsregleringen skall bliva gällande för den i denna kassa delaktiga personalen kräves, såsom jämväl förutsatts i avtalet angående statsförvärv av järnvägarna, att kassan överlåter sin rörelse på staten.

Vad angår Nässjö—Oskarshamns järnväg är den pensionsförsäkrade, i tjänst varande eller på senare tid pensionerade personalen underkastad reglementet för Enskilda järnvägarnas pensionskassa och får därigenom automatiskt sina pensionsförhållanden efter järnvägarnas förstatligande tillfyllest reglerade. För viss äldre pensionerad personal finnes emellertid en fristående, under avveckling ställd pensionskassa, benämnd Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa. Med hänsyn bland annat till därmed förbundna administrativa olägenheter synes sistnämnda kassa icke lämpligen böra bestå såsom självständig institution efter järnvägsövertagandet. Pensionsutredningen har därför ansett sig böra utgå från att denna kassa, såsom förutsatts i den rörande statsförvärv från och med

den 1 juli 1945 av aktiemajoriteten i järnvägsbolaget träffade överenskommelsen, skall övertagas av staten i samband med järnvägsförstatligandet.

Åtgärderna för reglering av tjänste- och familjepensioneringen för personalen vid förberörda järnvägar i anslutning till järnvägarnas förstatligande kunna och böra sålunda enligt pensionsutredningens mening inskränkas till träffande av överenskommelser mellan staten, å ena sidan, samt Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa respektive Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa, å andra sidan, om statens övertagande av de båda kassorna. Uppenbarligen böra dessa överenskommelser i tillämpliga delar utformas i enlighet med de av riksdagen godkända och i fråga om de från och med den 1 juli 1945 övertagna järnvägpensionskassorna följda riktlinjerna.

Vid förhandlingar, som pensionsutredningen fört med representanter för Halmstad—Nässjökassan i syfte att få till stånd en preliminär överenskommelse om överlåtelse av kassans rörelse till staten, ha nämnda representanter såsom villkor för träffande av en sådan överenskommelse krävt, att bestämmelse däri intages om att de pensionstagare, vilkas pensioner efter överlåtelsen skulle utgå enligt kassans stadgar, skola i likhet med motsvarande pensionstagare från Enskilda järnvägarnes pensionskassa och SWB pensionskassa få sina pensioner förhöjda med 10 procent. Då pensionsutredningen emellertid med hänsyn till den ifrågavarande kassans i det följande närmare belysta ställning m. m. funnit sig icke kunna biträda detta krav, har någon preliminär överenskommelse med nämnda kassa icke kunnat träffas. Vid sådant förhållande har pensionsutredningen i sitt förslag till överenskommelse icke intagit bestämmelse om pensionsförhöjning. Bortsett från kravet på pensionsförhöjning har detta förslag godtagits av kassans representanter.

Vad beträffar Nässjö—Oskarshamnskassan har preliminär överenskommelse om dess övertagande av staten träffats.

I avseende å ifrågavarande båda kassor och förslaget till överenskommelse med Halmstad—Nässjökassan samt den med Nässjö—Oskarshamnskassan träffade preliminära överenskommelsen har pensionsutredningen anfört i huvudsak följande.

Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa.

(Bil. A.)

Kassans ställning. Kassan har till ändamål att bereda pensioner åt personer, anställda i Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolags tjänst och deras efterlevande änkor och barn. Vid 1944 års utgång utgjorde antalet avgiftsbetalande delägare 554, antalet delägarpensioner 237 och antalet familjepensioner 106. Kapitalbehållningen var vid samma tidpunkt bokförd till omkring 11 327 000 kronor. Under år 1944 utgjorde i avjämnade belopp delägarnas månadsavgifter 142 000 kronor, deras inträdes- och uppflyttningsavgifter 10 000 kronor, järnvägsbolagets pensionsavgifter 164 000 kronor, ränteinkomsterna 415 000 kronor, diverse inkomster 12 000 kronor samt utbetalade pensioner 533 000 kronor.

Enligt en för kassans räkning med tillämpning av s. k. säkra beräkningsgrunder — innefattande bland annat en räntefot av 3 procent — verkställd

försäkringsteknisk utredning rörande kassans ställning den 31 december 1944 uppgick den erforderliga premiereserven till 12 878 000 kronor. Denna hade beräknats såsom skillnaden mellan, å ena sidan, kapitalvärdet av dåvarande pensionsförpliktelser jämte det kapitaliserade värdet av årliga förvaltningskostnader till ett belopp av 1 500 kronor samt, å andra sidan, kapitalvärdet av framdeles inflytande, redan påförda månadsavgifter från delägarna och pensionsavgifter från järnvägsbolaget. Förvaltningskostnaderna, i den mån de komme att överstiga 1 500 kronor för år, antoges kunna bestridas genom de kassan stadseenligt tillförsäkrade diverse inkomsterna.

Kapitaltillgångarna, vilka uppgivits hava värderats i enlighet med tillsynsmyndighetens föreskrifter, upptogs till ett värde av omkring 11 342 000 kronor. Därvid hade tillgångarna med undantag för obligationer upptagits till sina bokförda värden. De svenska obligationerna upptogs till nominella värdet med tillägg av värdet av framtida öVERRÄNTOR. Vad beträffar kassans innehav av utländska obligationer, bokfört till omkring 1 461 000 kronor, upptogs detsamma till omkring 1 177 000 kronor, vilket belopp emellertid betydligt översteg marknadsvärdet. Enligt utredningen förelåg alltså en brist av omkring 12 878 000 — 11 342 000 = 1 536 000 kronor. Denna brist torde motsvara omkring 18 procent av värdet av dåvarande pensionsförpliktelser för i tjänst varande delägare och omkring 50 procent av värdet av på sagda pensionsförpliktelser belöpande framtida avgifter från delägarna och bolaget.

I utredningen har dock framhållits, att, därest bland tillgångarna medräknats kapitalvärdet av de framdeles inflytande — försäkringstekniskt sett icke erforderliga — inträdes- och uppflyttningsavgifterna, vilka antagits komma att uppgå till i genomsnitt 12 000 kronor per år, en tillgångspost av 400 000 kronor skulle tillkommit, varvid den beräknade bristen skulle nedgått till omkring 1 136 000 kronor.

Kassan har icke vunnit förklaring av tillsynsmyndigheten, att dess stadgar stå i överensstämmelse med föreskrifterna i 1938 års lag om understödsföreningar och äro betryggande för delägarna och övriga understödsberättigade. Med hänsyn till storleken av den beräknade bristen torde sådan förklaring svårligen kunna erhållas, med mindre genomgripande åtgärder för stärkande av kassans ställning vidtagas. Genom resolution den 29 juni 1945 har Kungl. Maj:it medgivit kassan anstånd till den 1 juli 1946 med ingivande av ansökan om dylik, för rörelsens fortsättande erforderlig förklaring.

Vid bedömande av kassans ställning under förutsättning, att dess rörelse övertages av staten, torde man emellertid, såsom skett i fråga om vissa av de den 1 juli 1945 övertagna järnvägspensionskassorna, böra räkna med en räntefot av $3\frac{1}{2}$ procent samt bortse från förvaltningskostnader.

Förberörda försäkringstekniska utredning av kassans ställning den 31 december 1944 innefattade jämväl beräkning av premiereserven efter $3\frac{1}{2}$ procent. Enligt denna beräkning utgjorde premiereserven 11 806 000 kronor. Efter avdrag av 43 000 kronor, motsvarande det kapitaliserade värdet av däri inräknad post för förvaltningskostnader med 1 500 kronor årligen, återstår ett belopp av 11 763 000 kronor såsom premiereserv vid ett statsövertagande av kassan.

Kassans kapitalbehållning torde i förevarande sammanhang kunna upptagas till marknadsvärdet. Detta värde har pensionsutredningen i juni 1945 beträffande hela behållningen med undantag för däri ingående utländska obligationer, vilken behållning vid den försäkringstekniska utredningen upptagits till 11 342 000 — 1 177 000 = 10 165 000 kronor, uppskattat till omkring 10 598 000 kronor. Vad de utländska obligationerna beträffar har pensionsutredningen på grundval av en av riksbanken per den 31 december 1944 verkställd värdering samt med iakttagande av vissa sedermera inträffa-

de kursstegringar uppskattat deras marknadsvärde till omkring 567 000 kronor. Kassans totala kapitalbehållning synes alltså kunna upptagas till ett värde av omkring $10\,598\,000 + 567\,000 = 11\,165\,000$ kronor.

Såsom en tillgång för kassan synes även kunna upptagas det kapitaliserade värdet av framtida diverse inkomster. Dessa hava under femårsperioden 1940—44 utgjort i medeltal omkring 14 000 kronor för år, motsvarande ett kapitaliserat värde av 400 000 kronor.

Vidare synes såsom tillgång möjligen kunna upptagas kapitalvärdet av framdeles — vid nyinträden och befordringar — inflytande inträdes- och uppflyttningsavgifter med i medeltal 12 000 kronor årligen. Detta värde utgör efter $3\frac{1}{2}$ procent omkring 343 000 kronor.

Kassans sammanlagda tillgångar vid ett statsövertagande av rörelsen skulle således kunna uppskattas till $11\,165\,000 + 400\,000 + 343\,000 = 11\,908\,000$ kronor. Då premiereserven beräknats utgöra 11 763 000 kronor, skulle man alltså kunna räkna med ett överskott av $11\,908\,000 - 11\,763\,000 = 145\,000$ kronor. I betraktande härav synes man — om än med en viss tvekan med hänsyn till bland annat de vid tillgångarnas värdering tillämpade gynnsamma beräkningsgrunderna — kunna göra gällande, att ett statsövertagande av kassans rörelse kan ske utan egentlig förlust för staten.

Fråga om viss pensionsförhöjning. Såsom förut angivits har från kassans sida påyrkats, att de pensionstagare, vilka efter ett statsövertagande av kassan skulle komma att bibehållas vid pensionsrätt enligt kassans stadgar, skola erhålla enahanda pensionsförhöjning med 10 procent som den, vilken tillerkänts motsvarande pensionstagare från Enskilda järnvägarnes pensionskassa och SWB pensionskassa och vilken förutsatts kunna i huvudsak bekostas genom den på dylika pensionstagare belöpande andelen av det beräknade överskottet inom vederbörande kassa. Därvid har bland annat åberopats, att kassans tillgångar måste i statens hand anses förslå till täckande av kostnaderna för den begärda pensionsförhöjningen samt att en i samband med förhandlingarna om statsförvärv av Halmstad—Nässjö järnvägar av järnvägsstyrelsen gjord utfästelse att till välvillig behandling upptaga frågan om sådan pensionsförhöjning innebure en för statsmakterna bindande utfästelse att efter ett statsövertagande av kassan utbetala berörda pensionsförhöjning, såvida icke kassans ställning vid en närmare granskning skulle visa sig vara väsentligt sämre än vad som framgått av den vid förhandlingarna om järnvägsförstatligandet förebragta utredningen angående kassans tillstånd.

Enligt pensionsutredningens mening är emellertid det i det föregående beräknade överskottet av 145 000 kronor, bortsett från dess realitet, uppenbarligen icke av den storleksordning och ej heller av den beskaffenhet, att på grundval av detsamma någon förhöjning av kassapensionstagarnas pensioner rimligen kan ifrågakomma. Överskottet motsvarar nämligen allenast omkring 1 procent av värdet av kassans nuvarande pensionsförpliktelser till delägarna och pensionstagarna. Det har för övrigt framkommit genom att bland tillgångarna inräknats ett belopp av $400\,000 + 343\,000 = 743\,000$ kronor för framtida diverse inkomster samt inträdes- och uppflyttningsavgifter, varav allenast omkring 140 000 kronor av förstnämnda post kan anses belöpa på de i tjänst varande delägarna och icke något på pensionsstagarna. Om man, såsom enligt pensionsutredningens mening är det riktiga, vid bedömande av kassans ställning med hänsyn till skäligheten av en pensionsförhöjning räknar med allenast den del av tillgångarna, som belöper på nuvarande pensionsförpliktelser, framkommer i stället för överskott ett underskott av $743\,000 - 140\,000 - 145\,000 = 458\,000$ kronor. Vid nu angivna förhållanden har pensionsutredningen ansett sig icke kunna vare

sig biträda yrkandet på 10 procents pensionsförhöjning — vilken förhöjning skulle draga en kapitalkostnad av omkring 610 000 kronor — eller förorda någon pensionsförhöjning överhuvud taget.

Till stöd för sin uppfattning, att kassans tillgångar i statens hand skulle förslå till bestridande av kostnaden för den begärda 10-procentsförhöjningen, ha kassans representanter gjort gällande, att såsom tillgång för kassan bör räknas dels den till omkring 260 000 kronor uppgående del av värdet av diverse inkomster, som belöper på framtida pensionsförpliktelser, dels även det till 343 000 kronor uppskattade värdet av på dylika förpliktelser belöpande inträdes- och upplättningsavgifter. Därjämte ha de gjort anspråk på att kassan skall gottskrivas den kostnadsbesparing, som skulle vinnas genom en tänkt höjning av de i tjänst varande delägarnas nuvarande pensionsålder — i allmänhet 61 år — till den för delägarna i Enskilda järnvägarnes pensionskassa tidigare gällande av 63 år eller, såvitt angår delägare, vilka vid tillämpning av allmänna tjänstepensionsreglementet skulle erhålla en pensionsålder av 65 år, till sistnämnda ålder. Enligt verkställd uppskattning, mot vilken pensionsutredningen ej vill göra någon erinran, skulle denna kostnadsbesparing uppgå till omkring 1 200 000 kronor.

Om kassans tillgångar uppräknas på sätt dess representanter sålunda ansett böra ske, finge man onekligen fram ett överskott — $260\ 000 + 343\ 000 + 1\ 200\ 000 - 458\ 000 = 1\ 345\ 000$ kronor — vilket betydligt överstiger kostnaden för den begärda pensionsförhöjningen. Bortsett från att en tänkt höjning av kassapensionsåldern ej rimligen kan anses medföra en ökning av kassans tillgångar, belöper emellertid icke någon del av det sålunda framkonstruerade överskottet på den personal, för vilken pensionsförhöjning begärts. Att räkna med ett dylikt överskott såsom disponibelt för beredande av pensionsförhöjning åt sagda personal skulle, såvitt pensionsutredningen kan finna, innebära en principiell avvikelse från grunderna för tidigare av statsmakterna medgiven pensionsförhöjning åt motsvarande personal, tillhörande andra järnvägspensionskassor. En dylik avvikelse från nämnda grunder, vilken för övrigt säkerligen skulle få icke avsedda prejudicerande verkningar vid framdeles ifrågakommande statsövertaganden av fristående järnvägspensionskassor, har pensionsutredningen funnit sig icke kunna tillstyrka i förevarande fall.

I avseende å kassans tillgångar ha kassans representanter vidare bland annat erinrat om att järnvägsbolaget äger en stiftelse — Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolags stiftelse för pension och understöd — vars behållning den 30 juni 1945 hade ett marknadsvärde av omkring 712 000 kronor, samt hävdad, att, enär enligt stiftelsens stadgar dess tillgångar sedan stiftelsens ändamål fyllts skola tillfalla kassan och stiftelsen enligt nämnda representanters mening icke formligen iklätt sig några pensionsförpliktelser, möjlighet föreligger att med dess behållning stärka kassans ställning och därigenom erhålla medel till pensionsförhöjning. Vad berörda stiftelse angår framgår visserligen ej fullt klart av dess stadgar, i vilken omfattning stiftelsen har att fullgöra de pensionsförpliktelser järnvägsbolaget iklätt sig. Enligt uppgift har stiftelsen ännu ej haft att vidkännas några utgifter för av bolaget beviljade pensioner utan hava dessa hittills gäldats med driftsmedel. Även om det i avtalet angående statsförvärv av bolagets järnvägar icke uttryckligen föreskrivits, att stiftelsens tillgångar skola tagas i anspråk för fullgörande av de bolagets egna pensionsförpliktelser, vilka staten jämlikt § 6 mom. 2 i nämnda avtal övertagit, synes man dock böra utgå från att detta avsetts i avtalet. Stiftelsens tillgångar förslå emellertid ej på långt när till fullgörande av berörda pensionsförpliktelser. I betraktande härav kan enligt pensionsutredningens mening ej gärna någon del av stiftelsens tillgångar tagas i anspråk för kassans räkning.

Vad beträffar den av järnvägsstyrelsen gjorda utfästelsen att till välvillig behandling upptaga frågan om 10 procents pensionsförhöjning, har pensionsutredningen ansett det falla utom ramen för det utredningen lämnade uppdraget att ingå i prövning av spörsmålet, huruvida berörda utfästelse kan anses i och för sig utgöra tillräckligt skäl att medgiva en sådan, av de ekonomiska förhållandena inom kassan icke motiverad förhöjning.

Kostnadsberäkning. För de delägare, som komme att bliva underkastade de statliga pensionsreglementena, skulle pensionsvillkoren i huvudsak bliva såtillvida gynnsammare än enligt den intill den 1 juli 1945 för övertagen, i enskild pensionskassa delaktig järnvägspersonal gällande pensionsordningen, att egen- och änkepensionsförmånerna vid nuvarande indexläge skulle ökas med sammanlagt omkring 26 000 respektive 5 000 kronor, att delägarnas pensionsbidrag skulle minskas med sammanlagt omkring 37 000 kronor, att barnpensionsåldern skulle höjas från 18 till 19 år samt att barnpensionsbeloppen skulle beräknas enligt förmånligare grunder än vid tillämpning av nämnda pensionsordning. Kapitalvärdet av härav föranledd merkostnad för staten har pensionsutredningen approximativt uppskattat till

för förbättring av egenpensionsförmåner	210 000 kronor
» » » änkepensionsförmåner	20 000 »
» » » barnpensionsvillkor	160 000 »
» minskning av pensionsbidrag	365 000 »
	eller tillhopa 755 000 kronor.

Tidpunkten för statens övertagande av kassan. Bolagets järnvägar ha övergått i statens ägo den 1 juli 1945. Då emellertid den av statens järnvägar övertagna personalen väntas bliva uppförd på statens järnvägars stat först den 1 januari 1946, har statens övertagande av kassan förutsatts skola ske sistnämnda dag.

Tillämpning av de statliga pensionsreglementena. Antalet kassadelägare, som avtalsenligt fått rätt att övergå i statens järnvägars tjänst, utgör 543, därav 468 ordinarie tjänstemän och 75 arbetare. Av tjänstemännen kunna 14, vilka uppnått eller uppnå kassapensionsåldern före den 1 januari 1946, förutsättas hava avgått med pension enligt kassans stadgar före statens övertagande av kassan. Övriga 454 tjänstemän kunna antagas komma att erhålla i allmänna tjänstepensionsreglementet avsedda lönegradsplacerade tjänster. Vad beträffar de 75 arbetarna — verkstadsarbetare och chaufförer — torde samtliga komma att vid kassaövertagandet innehava i 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare avsedd anställning. Sådant uppförande av tjänstemannapersonal på för övertagen personal avsedd övergångsstat, som tidigare förekommit vid järnvägsövertaganden, är icke att räkna med i förevarande fall. Bestämmelserna i 2 § av förslaget till överenskomelse ha utformats med beaktande av nu anförda omständigheter.

I detta sammanhang må framhållas, hurusom järnvägsbolaget förpliktat sig att till 4 av de kassadelägare, vilka förutsatts skola övertagas av statens järnvägar, samt till 2 av dessa delägares eventuellt efterlevande änkor utbetala vissa fyllnadspensioner till kassapensionerna. Dessa förpliktelser hava jämlikt § 6 mom. 2 i avtalet angående statsförvärv av järnvägarna övertagits av staten. Pensionsutredningen har vid överenskommelsens upprättande utgått från att detta statens åtagande blir att betrakta som fullgjort i den mån fyllnadspensionsbeloppet inrymmes i den pensionsförbättring i förhållande till vederbörande före kassaövertagandet tillförsäkrade kassapension jämte konjunkturgratifikation, som tillämpningen av de statliga pensionsreglementena medför.

Pensionsunderlag och pensionsavdrag för viss personal. Den i 3 § 2 mom. intagna bestämmelsen torde bliva tillämplig å 38 tjänstemän, vilka avtalsenligt tillförsäkrats s. k. parenteslön, d. v. s. rätt till personligt lönetillägg högst med sådant belopp, att de sammanlagda löneförmånerna motsvara avlöning i slutlöneklassen i en lönegrad, som är högre än den, till vilken vederbörandes tjänst kommer att vara hänförd.

Pensionsålder. Kassapensionsåldern är för flertalet delägare 61 år. Högre kassapensionsålder gäller dock för 54 tjänstemän, 61^{1/2}—64^{1/2} år, och för 12 verkstadsarbetare, 62—65 år. För 15 av de tjänstemän, som kunna antagas komma att erhålla tjänster, för vilka den statliga pensionsåldern är lägre än 65 år, är kassapensionsåldern högre än 63 år. Av dessa komma 2 att vid kassaövertagandet hava överskridit 60 års ålder. Vad nyssnämnda 12 arbetare beträffar är kassapensionsåldern högre än 63 år för 6, av vilka dock ingen kommer att hava överskridit 60 års ålder vid kassaövertagandet. Bestämmelserna i 3 § 3 mom. äro utformade med hänsyn tagen till dessa förhållanden.

Vissa förutsättningar för sjukpension. Den i 3 § 7 mom. intagna bestämmelsen är föranledd av att sjukpension enligt § 5 mom. 1 b) kassans stadgar kan erhållas efter allenast två års delägarskap i kassan.

Procentuellt tillägg å kassapension. Bestämmelserna i 4 § andra stycket a) avse av statens järnvägar övertagna anställningshavare, som före kassaövertagandet pensionerats enligt kassans stadgar eller eventuellt förtidspensionerats med stöd av bestämmelse i det med järnvägsbolaget träffade köpeavtalet, ävensom efterlevande till dylik anställningshavare eller till annan av statens järnvägar övertagen anställningshavare, som tilläventyrs avlidit före kassaövertagandet.

På senare tid ha s. k. konjunkturgratifikationer av järnvägsbolaget utbetalats å kassapensionerna. Enligt beslut av bolagets styrelse den 7 december 1944 utgår konjunkturgratifikationen sedan den 1 juli 1944 tillsvidare med 16 procent av vederbörandes pensionsbelopp, dock ej å högre pensionsbelopp per månad än 400 kronor samt i varje fall med minst 150 kronor för år räknat. I likhet med vad som skedde vid statens övertagande den 1 juli 1945 av SWB pensionskassa ha i 4 § andra stycket b) och c) bestämmelser intagits rörande utbetalande av ett konjunkturgratifikationen motsvarande procentuellt tillägg å kassapensionen, vilket tillägg dock förutsatts skola vara inbegripet i eventuellt utgående dyrtidshjälp.

Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa.

(Bil. B.)

Kassans ställning. Till denna under avveckling ställda kassa voro i april 1945 anslutna 16 egenpensionärer, därav 9 gifta, i åldern 73—95 år, 29 änkepensionärer i åldern 55—89 år samt 1 barnpensionär i åldern 68 år. Kapitalbehållningen var vid 1944 års utgång omkring 328 000 kronor. Under år 1944 uppgingo ränteinkomsterna till omkring 16 000 kronor. Summan av utgående pensioner utgjorde i början av år 1945 omkring 35 000 kronor. Järnvägsbolaget ansvarar för pensionernas behöriga utbetalande.

Enligt en med tillämpning av dödlighetstabellen R 32 och en räntefot av 3 procent verkställd beräkning av värdet av kassan reglements enligt åliggande pensionsförpliktelser den 31 december 1944 utgjorde sagda värde 249 000 kronor. Teoretiskt sett förelåg alltså ett överskott av 328 000 — 249 000 = 79 000 kronor. Kassans pensionärer äro dock icke att betrakta såsom ägare till detta relativt betydande överskott. I § 25 reglementet för kassan, sadan denna paragraf lydte före en av pensionsstyrelsen den 24

april 1945 registrerad ändring av densamma, stadgades nämligen dels att, sedan kassan fullgjort sina skyldigheter, dess tillgångar skulle överlämnas till järnvägsbolaget, dels ock att, om det dessförinnan skulle visa sig, att kassans tillgångar överstege vad som erfordrades för att säkerställa pensionerna, kassan skulle, därest järnvägsbolagets styrelse så påfordrade, vara skyldig att till järnvägen återbetala det obehöfliga beloppet. Överskottet har alltså varit att anse såsom tillhörigt bolaget. Någon ändring härutinnan lär icke ha skett genom ifrågavarande paragrafs nya lydelse, enligt vilken kassans tillgångar vid eventuellt statsövertagande av kassan skola överlämnas till staten.

Överenskommelsens detaljer. Järnvägsbolaget har förpliktat sig att utbetala pensionstillägg å de reglementsena egenpensionerna med 40 procent, i ett fall med 125 procent. Därjämte har bolaget sedan år 1937 utbetalat dyrtidshjälp å kassapensionerna. Denna utgår för närvarande med 30 procent å egenpensionerna och med 40 procent å familjepensionerna. Dessa förmåner äro upptagna i den förteckning i fråga om vissa av järnvägsbolaget beslutade särskilda pensioner och understöd, vilken staten i överenskommelsen rörande statsförvärv den 1 juli 1945 av aktiemajoriteten i bolaget förbundit sig att respektera. Enligt förteckningen beräknas kostnaden för nämnda pensioner och understöd — dock med undantag av kostnaderna för 20 procents dyrtidshjälp, vilka kostnader förutsatts skola gäldas av statsmedel — bliva täckta genom kassans överskott, kapitalvärdet av avgifter från pressbyrån, tillgångarna hos en vid bolaget inrättad pensionsstiftelse samt viss del av 1944 års driftsmedel. Den del av ifrågavarande kostnader, som belöper på kassans pensionärer tillkommande pensionstillägg samt dyrtidshjälp utöver 20 procent, har beräknats uppgå till sammanlagt omkring 93 000 kronor, d. v. s. till mera än kassans överskott. Detta har sålunda genom den förbindelse staten iklätt sig realiter tillgodoförts sagda pensionärer. Vid sådant förhållande lär någon ytterligare pensionsförbättring icke skäligen böra beredas pensionärerna i samband med statens övertagande av kassan. I den preliminära överenskommelsen om övertagandet ha kassans pensionärer därför förutsatts skola bliva bibehållna vid de dem nu tillerkända förmånerna.

Till kassan är överlämnad en donationsfond, Harmenska donationsfonden, vilken föreslagits skola överlämnas till förvaltning av stiftelsen statsbanepersonalens pensions- och understödsfond.

Yttrandena.

Över järnvägspensionsutredningens förslag hava yttranden avgivits av pensionsstyrelsen, järnvägsstyrelsen, statskontoret, försäkringsinspektionen samt styrelsen för understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa. Av myndigheterna har *pensionsstyrelsen*, som närmast begränsat sitt yttrande till att avse formerna för statens övertagande av de båda pensionskassorna, icke funnit något att erinra mot förslaget. Även *försäkringsinspektionen* och *statskontoret* ha lämnat förslaget utan erinran, varvid sistnämnda myndighet anslutit sig till pensionsutredningens uppfattning, att den påyrkade uppräkningen av de jämlikt reglementet för Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa utgående pensionerna med hänsyn till kassans ekonomiska ställning icke borde medgivas.

Järnvägsstyrelsen har i fråga om Nässjö—Oskarshamnsskassan anfört, att den preliminära överenskommelsen icke givit anledning till erinran från styrelsens sida.

Vad angår Halmstad—Nässjökassan har järnvägsstyrelsen till en början erinrat om att kassans representanter till stöd för sitt yrkande om tio procent förhöjning å utgående kassapensioner anfört bland annat, att en i samband med förhandlingarna om statsförvärv av Halmstad—Nässjö järnvägar av järnvägsstyrelsen gjord utfästelse att till välvillig behandling upptaga frågan om en sådan pensionsförhöjning innebure en för statsmakterna bindande utfästelse att efter ett statsövertagande av kassan utbetala berörda pensionsförhöjning, såvida icke kassans ställning vid en närmare granskning skulle visa sig vara väsentligt sämre än vad som framgått av den vid förhandlingarna om järnvägsförstatligandet förebragta utredningen angående kassans tillstånd. I anledning av detta uttalande har järnvägsstyrelsen anfört bland annat följande.

Under de förhandlingar, som i slutet av 1944 och början av 1945 fördes mellan representant för Halmstad—Nässjö Järnvägsaktiebolag och styrelsens förstatligandeberedning om statsförvärv av nämnda järnväg, gjordes från säljareparten bland annat även gällande, att pensionärerna vid Halmstad—Nässjö järnvägar, d. v. s. de som tillhörde HNJ pensionskassa, borde få samma tillägg på sina pensioner som andra pensionstagare. Härvid åsyftades närmast den överenskommelse om samma tillägg på pensionerna, som enligt vad som då kunde förutses och som sedan även beslutats skulle tillkomma pensionstagare tillhörande Enskilda järnvägarnes pensionskassa och understödsföreningen SWB pensionskassa.

De ledamöter av styrelsens förstatligandeberedning, som förhandlade om statsförvärv av järnvägen, kunde självfallet icke göra något uttalande härom, enär utredning och förhandlingar om statsövertagandet av HNJ pensionskassa icke ingick i deras uppdrag, vilket också framhölls för säljaresidans representant och uppfattades av denne. Däremot förklarade sig förstatligandeberedningen villig att medverka till upptagandet av förhandlingar om statsövertagande av HNJ pensionskassa.

Efter att ha erinrat om att berörda förhållande jämväl kommit till uttryck i avtalet om statsförvärvet av järnvägen har järnvägsstyrelsen vidare anfört i huvudsak följande.

På säljaresidan var man emellertid synnerligen intresserad av denna sak och lade särskilt stor vikt vid att järnvägens pensionärer tillförsäkrades tillägget ifråga, så att HNJ-personalen i berörda hänseende ej komme att intaga en sämre ställning än andra banors personal. Enär utredningen och förhandlingarna även rörande HNJ pensionskassa kunde väntas lagda i annat organs händer än järnvägsstyrelsen, kunde dock på sakens dåvarande ståndpunkt icke utlovas något annat än att, då ifrågavarande utredning förelåg färdig, berörda spörsmål skulle välvilligt behandlas. I ett den 19 februari 1945 dagtecknat handbrev från generaldirektör Dahlbeck till järnvägsaktiebolagets representant meddelades därför följande: »Vid övertagandet av Halmstad—Nässjö järnvägars pensionskassa skall järnvägsstyrelsen till välvillig behandling upptaga frågan om 10 % tillägg å pensionerna.»

Styrelsen är angelägen framhålla, att detta medgivande om välvillig behandling icke kan tillmätas den vittgående betydelse, som gjorts i uttalandet av

kassans delegerade. Å andra sidan får emellertid medgivandet betraktas som en realitet, och säljareparten måste anses ha all rätt att uppfatta detsamma som sådan. Under alla förhållanden bör enligt styrelsens uppfattning ett medgivande eller löfte av angivna slag, avgivet inför avslutandet av ett vittgående ekonomiskt avtal om statsförvärv av järnvägsföretaget, tillmätas betydelse och förtjäna hänsynstagande. Styrelsen vill emellertid, samtidigt som styrelsen gör denna deklaration, framhålla, att 1943 års pensionsutredning, som verkställt sin utredning och avgivit sitt utlåtande, härvid icke kan anses ha varit bunden av det nämnda uttalandet om »väl villig behandling», utan haft att inrikta sig på undersökning, huruvida de ekonomiska förhållandena inom kassan kunde ensamma motivera den av kassans delegerade begärda pensionshöjningen.

Om sålunda pensionsutredningen från sina utgångspunkter haft fullgiltiga skäl för sitt ståndpunktstagande i fråga om den fördrade pensionshöjningen, så förefaller det å andra sidan lika uppenbart, att i fall av överenskommelse enligt utredningens förslag de HNJ pensionskassas delägare, vilka ej kunna komma över på de statliga grunderna, skulle komma att betrakta sig som illa lottade, jämfört med exempelvis pensionstagare från SWB pensionskassa. För dessa delägare torde det nämligen framstå som en omständighet av största vikt, att de under sin tjänstetid erlagt avgifter av ungefär samma storlek relativt utfästelserna som delägarna i sistnämnda kassa.

Det torde vidare vara obestridligt, att från myndigheternas sida intet hinder skulle ha mött, därest HNJ pensionskassa med anledning av resultatet av den på sin tid verkställda försäkringstekniska utredningen per den 31 december 1940 beslutat genomföra en väsentligt grundligare sanering av kassans ställning än den i november 1942 beslutade, utan skulle fastmer en sådan åtgärd säkerligen ha ansetts mycket välbetänkt med hänsyn bland annat till det riskfyllda innehavet av utländska obligationer.

Vid en sådan sanering hade det legat nära till hands att företaga en sådan höjning av pensionsåldrarna, som år 1943 vidtogs inom Understödsföreningen SWB Pensionskassa. Järnvägsstyrelsen har inga exakta uppgifter angående resultatet av en sådan höjning, men följande resonemang torde visa någorlunda rätt.

Enligt under 1945 verkställd försäkringsteknisk utredning förelåg vid sistförflutna årsskifte en brist i redovisningen av premiereserven om i runt tal 1 535 000 kronor (räknat efter 3 procents räntefot). Med stöd av denna utredning och vissa tidigare beräkningar har den förbättring av ställningen, som skulle ernåtts vid sagda höjning av pensionsåldern, uppskattats till 1 255 000 kronor. — Återstående brist på 280 000 kronor är icke större än att densamma utan svårighet skulle kunna ha täckts genom höjning av delägarnas avgifter och bolagets bidrag för vid ändringen bestående utfästelser.

Om den sagda stadgeändringen blivit genomförd, skulle den av pensionsutredningen presenterade kalkylen fått ett väsentligt ändrat utseende. Utredningen räknar efter sina grunder, däribland 3,5 procent räntefot, med ett underskott av 458 000 kronor. Införes i kalkylen dels effekten av angivna höjning i pensionsåldrarna med 1 190 000 kronor dels kapitalvärdet av antagen höjning i avgifter och bidrag med 265 000 (minskningen i summorna beror på övergången till högre räntefot), så erhålles ett saldo överskott av $1\,190\,000 + 265\,000 - 458\,000 =$ cirka 1 000 000 kronor.

Ett överskott av denna storlek skulle visserligen icke ha varit tillräckligt för att på sätt skedde i bl. a. Enskilda järnvägarnes pensionskassa, tillfullo täcka en allmän höjning av utfästelserna med 10 procent, då härför skulle erfordrats minst 1 500 000 kronor, men den kvarstående skillnaden skulle sannolikt icke ansetts större, än att densamma på ett eller annat sätt kunnat

överbyggas. Möjligen skulle man därvid kunnat betrakta som en ömmande omständighet, att förefintlig brist varit hänförlig till av krigshändelserna beröende förluster.

Vid sådant förhållande anser sig järnvägsstyrelsen för sin del kunna tillstyrka, att HNJ pensionskassa beredes tillfälle att träffa uppgörelse om statsövertagande på i stort sett samma villkor, som, enligt vad i det föregående gjorts gällande, sannolikt skulle kunnat erhållas, därest pensionsåldrarna tidigare blivit höjda på samma sätt som år 1943 skedde för SWB pensionskassa.

Ändringen i fråga om pensionsåldrarna är till fördel från förvaltningssynpunkt, när man på så sätt får i stort sett enhetliga bestämmelser för all personal med tidigare medlemskap i såsom understödsförening registrerad pensionskassa.

De få dagar, som stått till förfogande för utarbetande av detta utlåtande, ha icke medgivit någon överarbetning av bestämmelserna i förslaget till överenskommelse. De huvudsakliga ändringarna skulle emellertid bli dels medgivande av begärt pensionstillägg om 10 procent, dels höjning av kassapensionsåldern till för tjänstemän från stationsskrivaregraden och uppåt (enligt statens järnvägars lönebestämmelser fr. o. m. A 15) 65 år och för övrig personal 63 år, dock med viss valfrihet för dem, som enligt nuvarande bestämmelser uppnå pensionsåldern under åren 1946 och 1947.

Med stöd av vad ovan anförts får järnvägsstyrelsen hemställa, att det föreliggande förslaget till överenskommelse om statens övertagande av HNJ pensionskassa måtte kompletteras för medgivande av här berörda 10 procent pensionstillägg och samtidigt underkastas de ändringar, som i samband härmed anses påkallade.

Styrelsen för understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa har förklarat sig icke ha funnit anledning till annan invändning mot den föreslagna överenskommelsen än att denna bort innehålla bestämmelser om förhöjning med tio procent av de pensioner, vilka efter överlåtelsen skulle utgå enligt pensionskassans stadgar. I sistnämnda hänseende har styrelsen anslutit sig till den uppfattning, som framförts av kassans representanter vid förhandlingarna och återgivits i pensionsutredningens betänkande. Härutöver har pensionskassans styrelse anført bland annat följande.

Vad beträffar beräkningen av kassans överskottsmedel föreligger mellan utredningen och kassans representanter en meningsskiljaktighet av principiellt likartad beskaffenhet som på sin tid konstaterades mellan utredningen och representanterna för Enskilda Järnvägarnes Pensionskassa (EJP), då man förra året förhandlade om EJP:s förstatligande. Styrelsen anser sig därför i första hand kunna hänvisa till vad som från EJP:s styrelses sida anfördes i dess yttrande i ärendet. Enligt den av styrelsen sålunda förfäktade uppfattningen finnes i statsverkets hand efter kassans förstatligande till förfogande ett överskott av kassamedel, som betydligt överstiger kostnaden för den begärda förhöjningen av pensionerna. Enligt utredningen uppgår överskottet till 1 345 000 kronor exklusive värdet av den av utredningen omförmälda stiftelsens behållning å cirka 700 000 kronor. Till dessa siffror vill styrelsen anmärka, att nedgången av premiereserven, beräknad enligt 3,5 procent, vid en tänkt höjning av de stadgeenliga pensionsåldrarna under 63 år till 63 år nedgår med 1 263 000 kronor; denna av doktor Erik Hahr kalkylerade siffra är sålunda icke oväsentligt högre än den tidigare approximativt angivna siffran, 1 200 000 kronor, och grundar sig alle-

nast å en allmän höjning av pensionsåldrarna till tidigare i EJP allmänt gällande nivå. Om man från utredningen häremot anmärker, att »en tänkt höjning av kassapensionsåldrarna ej rimligen kan anses medföra en ökning av kassans tillgångar», är härtill från styrelsens sida allenast att genmäla, att ett dylikt påstående icke framförts av kassans representanter och nu ej heller framföres av styrelsen, men att det däremot måste vara av enahanda betydelse att bedöma, vilka förpliktelser staten ikläder sig i och genom kassans övertagande. Det bör då ej kunna fränkommas att uppmärksamma, att förpliktelserna äro att jämföra med de förpliktelser, som av staten övertogs genom det nornerande avtalet om huvudkassans — EJP — förstatligande. Endast genom en sådan jämförelse kan åstadkommas den inbördes rättvisa mellan olika avtal om järnvägspensionskassors förstatligande, som styrelsen tillåter sig hävda såsom given.

Om sålunda i statens hand kommer att förefinnas ett kassaöverskott å cirka 1 400 000 kronor (fortfarande exklusive stiftelseförmögenheten), finner styrelsen det vara en synnerligen billig begäran, att av detta förskott en så relativt obetydlig del som cirka 600 000 kronor användes för de begärda pensionsförhöjningarna. Vål invänder utredningen, att överskottet enligt utredningens förmenande icke skulle få anses belöpa »på den personal, för vilken pensionsförhöjning begärts», men även om denna anmärkning skulle vara befogad — vilket styrelsen bestrider — är det enligt styrelsens förmenande uppenbart, att teoretiska distinktioner icke skola få förhindra, att staten disponerar det vid kassans förstatligande uppkommande överskottet till kassadelägarnas förmån. Liksom EJP:s styrelse i sitt förenämnda yttrande finner styrelsen, att ett kassaöverskott icke kan anses disponerat genom beviljande av de förmåner till å statsreglementena övergående personal, som denna personal skulle erhållit oberoende av kassaställningen, men av utredningens siffror synes i nu förevarande fall framgå, att överskottet skulle förslå till den begärda pensionsförhöjningen även om mot överskottet avräknas sistberörda personals reglementsförmåner.

Till de nu gjorda sifferberäkningarna är slutligen att anmärka, att det nu omhandlade överskottet i själva verket bör kunna anses ökat med ytterligare *dels* cirka 700 000 kronor motsvarande den ovan omförmälda stiftelsens förmögenhet — styrelsen kan nämligen ej finna skäl för utredningens antagande, att man mot ordalydelsen i avtalet om Halmstad—Nässjö järnvägars förstatligande skulle kunna vindicera, att stiftelsens förmögenhet icke skall få användas till järnvägens pensionärer — *dels* 200/300 000 kronor motsvarande den förbättring av kursvärdet å vissa utländska obligationer, som i förhållande till riksbankens av utredningen omförmälda uppskattning bör kunna utvinnas vid utnyttjandet av möjligheterna till försäljning å utländsk aktiebörs.

Under åberopande av det anförda samt under hänvisning till vad kassans representanter vid förhandlingarna anført har styrelsen hemställt om bifall till yrkandet om förhöjning med tio procent av nu och framgent utgående kassapensioner.

Departementschefen.

Den innevarande år av statsmakterna beslutade allmänna pensionsregleringen för personal vid av staten övertagna enskilda järnvägar berör i stort sett endast befattningshavare med anslutning till enskild pensionskassa. I hudsak innebär pensionsregleringen, att de statliga pensionsreglementena med

vissa avvikelser skola tillämpas å sådan av statens järnvägar övertagen personal, som vid ikraftträdandet var i statens järnvägars tjänst, ävensom å personal, som vid därefter inträffande järnvägsförstatligande övergår i dylik tjänst, varvid som villkor dock gäller, att pensionskassan överlåtitt sin rörelse på staten. Beträffande den närmare innebörden av pensionsregleringen torde jag få hänvisa till redogörelsen i propositionen nr 183 samt de sedermera utfärdade bestämmelserna i kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 500).

Sedan beslut fattats om statens övertagande från och med den 1 juli 1945 av Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolags järnvägar samt från och med den 1 januari 1946 av den Nässjö—Oskarshamns nya järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägen, föreligger nu ett av 1943 års järnvägspensionsutredning utarbetat förslag om pensionsreglering för personalen vid ifrågavarande järnvägar. I den mån personalen är underkastad reglementet för Enskilda järnvägarnes pensionskassa bli pensionsförhållandena reglerade genom den med nämnda kassa redan träffade överenskommelsen. För återstående personal med anslutning till Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa respektive Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa kunna åtgärderna för pensionsregleringen inskränka sig till överenskommelser om statens övertagande av de båda kassorna. Dessa överenskommelser böra i tillämpliga delar utformas i enlighet med de av riksdagen godkända riktlinjer, som följts i fråga om de från och med den 1 juli 1945 övertagna järnvägspensionskassorna.

Preliminär överenskommelse har träffats om övertagande av Nässjö—Oskarshamnskassan. Beträffande Halmstad—Nässjökassan har dylik överenskommelse däremot icke kunnat ingås, vilket sammanhänger med att kassans representanter vid förhandlingarna krävt, att de pensionstagare, vilkas pensioner efter överlåtelsen skulle utgå enligt kassans stadgar, skola få sina pensioner förhöjda med tio procent.

I remissyttrandena har någon erinran icke framställts mot den preliminära överenskommelsen beträffande Nässjö—Oskarshamnskassan. Vad angår frågan om överenskommelse med Halmstad—Nässjökassan har pensionsutredningens förslag tillstyrkts av myndigheterna. Dock har järnvägsstyrelsen funnit vissa skäl tala för ett tillmötesgående av det från kassans sida framförda önskemålet om höjning av kassapensionerna med tio procent. I samband därmed har styrelsen ifrågasatt en viss höjning av pensionsåldrarna för den övertagna personalen.

I likhet med myndigheterna anser jag mig kunna tillstyrka den preliminära överenskommelsen om övertagande av Nässjö—Oskarshamnskassan. Vad angår den ifrågasatta höjningen av de från Halmstad—Nässjökassan utgående pensionerna synes till en början böra understrykas, att någon för statsmakterna bindande utfästelse om en dylik höjning uppenbarligen icke föreligger. Det må i detta hänseende allenast framhållas, att det från kassans sida åberopade uttalandet om en välvillig behandling av frågan om tillägg å pensionerna skedde i samband med förhandlingarna om järnvägsövertagandet, varvid det för parterna varit fullt klart, att frågan om övertagande

av pensionskassan komme att behandlas i annan ordning. Med denna utgångspunkt skulle närmast återstå att pröva, huruvida kassans tillgångar förslå till den ifrågasatta pensionsförhöjningen. I likhet med pensionsutredningen anser jag, att så icke är fallet. Emellertid synas skäl föreligga att bedöma frågan om pensionsförhöjningen ur en i viss mån annan synpunkt.

Av vissa under hand från pensionskassan införskaffade uppgifter rörande det nuvarande pensionärsbeståndet framgår, att pensionsbeloppen äro jämförelsevis små i förhållande till pensionsförmånerna för motsvarande personal i statens tjänst. Bortsett från den nuvarande rörliga tilläggsförmånen å 16 procent uppgå av 217 ålderspensioner över hälften eller 110 till högst 1 700 kronor. Av återstoden uppgå 68 pensioner till högst 2 700 kronor och endast 39 till högre belopp, högst 4 800 kronor. Familjepensionernas övervägande flertal eller 83 av 116 överstiga icke 800 kronor. Nu anförda omständigheter synas tala för en förbättring av ifrågavarande kassapensioner.

Emellertid torde en dylik åtgärd erhålla konsekvenser i fråga om liknande kassapensioner från andra av staten övertagna pensionskassor. Vid den redan genomförda allmänna pensionsregleringen förutsattes nämligen, att pensionsförbättring åt personal, som kvarstode å tidigare kassapensionsbestämmelser, skulle förekomma allenast i fall, då överskott kunnat antagas uppkomma å övertagen kassarörelse och i huvudsak endast i den mån den del av sådant överskott, som beräknades belöpa på ifrågavarande personal, därtill lämnade tillgång. I överensstämmelse härmed medgavs pensionsökning allenast åt pensionstagare med kassapensioner från Enskilda järnvägarnes pensionskassa och SWB pensionskassa men däremot icke åt motsvarande pensionstagare från de övriga tre samtidigt övertagna pensionskassorna, nämligen Hälsingborg—Hässléholms järnvägars pensions- samt änke- och pupillkassa, Landskrona och Hälsingborgs järnvägars pensionskassa ävensom Uddevalla—Vänérborg—Herrljunga järnvägs personals pensions- samt änke- och pupillkassa. Kapitalkostnaderna för 10 procents förhöjning av de enligt sistnämnda tre kassors stadgar utgående pensionerna ha beräknats till sammanlagt omkring 590 000 kronor. En motsvarande höjning av liknande pensioner från några tidigare övertagna smärre pensionskassor kan beräknas draga en kapitalkostnad av omkring 250 000 kronor. För det ringa pensionärsbeståndet vid Nässjö—Oskarshamnsskassan skulle kostnaden bliva jämförelsevis obetydlig. Framställning om höjning av pensionerna vid de båda Hälsingborgskassorna har nyligen inkommit till finansdepartementet. Järnvägsstyrelsen har i avgivet yttrande avstyrkt framställningen under hänvisning till de träffade överenskommelserna.

För egen del anser jag mig med hänsyn till de föreliggande omständigheterna böra tillstyrka en höjning med tio procent av de enligt stadgarna för Halmstad—Nässjöskassan utgående pensionerna. Då emellertid även kassapensionerna från redan övertagna järnvägspensionskassor genomgående torde vara jämförelsevis låga, synes motsvarande förbättring med tio procent skäliggen kunna ifrågakomma även beträffande sådana övertagna kassor, vilkas tillgångar icke räckt till för en dylik kassapensionshöjning. Detsamma bör

givetvis även gälla de fåtaliga pensionerna från Nässjö—Oskarshamn-kassan. På grund härav torde Kungl. Maj:t böra utverka riksdagens bemyndigande att efter den ytterligare utredning som må finnas erforderlig förordna om dylik pensionsförbättring, att utgå räknat från och med den 1 juli 1945.

Vad härefter angår den av järnvägsstyrelsen ifrågasatta höjningen av pensionsåldrarna för viss personal med delaktighet i Halmstad—Nässjökassan anser jag mig icke kunna tillstyrka en dylik anordning, vilken för övrigt knappast skulle stå i överensstämmelse med de principiella grunder för bestämmande av pensionsåldrarna, som angåvos vid den allmänna pensionsregleringen.

Beträffande övriga detaljer i överenskommelserna ansluter jag mig till pensionsutredningens förslag. Jag förutsätter därvid, att överenskommelserna skola träda i kraft den 1 januari 1946. Självfallet bör man kunna utgå ifrån att efter de beräkningar av kassornas ekonomiska ställning, som legat till grund för förhandlingarna om kassornas övertagande — dessa beräkningar ha skett per den 31 december 1944 — kassornas medel icke disponerats för andra utgifter än sådana som kunna anses ingå i ett normalt fortsättande av rörelsen, härunder inbegripna skäligen utgifter i samband med överlåtelsen. Vad särskilt angår sådana ersättningar för arbete eller uppdrag, som under ifrågavarande tid förekommit utom ramen för kassornas ordinarie förvaltningsutgifter, bör det ankomma på kassorna att lämna särskild uppgift därom, innan slutlig överenskommelse träffas. Under tiden mellan överenskommelsens ingående och ikraftträdande förekommande frågor om dylika ersättningar synas böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

För genomförande av de i det föregående föreslagna åtgärderna torde Kungl. Maj:t böra utverka riksdagens bemyndigande att träffa överenskommelser med pensionskassorna samt meddela de bestämmelser och vidtaga de åtgärder i övrigt, som må erfordras för ändamålet. I likhet med vad som skedde vid den allmänna pensionsregleringen torde bemyndigandet få förutsättas innefatta en jämförelsevis vidsträckt fullmakt beträffande erforderliga anordningar av olika slag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att

dels i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående förordats träffa överenskommelser om statens övertagande av understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa samt understödsföreningen Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa;

dels meddela de bestämmelser och vidtaga de åtgärder i övrigt, som finnas erforderliga för genomförande av berörda överenskommelser;

Kungl. Maj:ts proposition nr 349.

dels ock i enlighet med vad i det föregående förordats meddela bestämmelser om förhöjning av pensioner beräknade med tillämpning av stadgar eller reglementen för pensionskassor, som i samband med järnvägs förstatligande övertagits av staten.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Åmark.

Bilaga A.

F ö r s l a g
till
överenskommelse mellan staten och understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa.

Mellan svenska staten och understödsföreningen Halmstad—Nässjö järnvägs pensionskassa, här nedan kallad kassan, har denna dag överenskommelse träffats om statens övertagande av kassans rörelse på villkor, som här nedan angivas.

1 §.

Från och med den 1 januari 1946 övertager staten — i den mån ej annat följer av vad nedan i denna överenskommelse sägs — kassans alla rättigheter och förpliktelser jämlikt kassans vid övertagandet gällande stadgar eller på annan grund. Bestämmelserna i §§ 7, 9 och 15—25 av stadgarna skola dock icke äga tillämpning efter övertagandet.

I samband härmed förbinder sig staten att svara för alla rättsanspråk, som i anledning av denna överenskommelse eller eljest på grund av kassans överlåtelse till staten må kunna riktas mot kassans styrelse eller någon kassans tjänsteman, ävensom för alla kostnader, som kunna uppstå för ledamot av styrelsen eller någon kassans tjänsteman på grund av sådana anspråk eller anspråk, vilka eljest avse kassans förpliktelser. Med hänsyn till den befattning med kassans förvaltning, som enligt kassans stadgar tillkommer styrelsen för Halmstad—Nässjö järnvägsaktiebolag, här nedan kallat bolaget, skola enahanda bestämmelser gälla i avseende å anspråk mot bolagets styrelse och ledamöter därav samt bolagets tjänstemän.

Vad enligt de före övertagandet av kassan gällande bestämmelserna gäller för kassan skall hava avseende å staten, och skall kungl. järnvägsstyrelsen i tillämpliga delar fullgöra vad enligt bestämmelserna ankommer på kassans styrelse.

2 §.

Delägare i kassan, vilken i samband med statens övertagande av bolagets järnvägar övergått i statens järnvägars tjänst och där innehar anställning, som avses i allmänna tjänstepensionsreglementet eller 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare, skall, utom i fall som i 5 § av denna överenskommelse sägs, vara underkastad, i stället för bestämmelserna i kassans stadgar, bestämmelserna i allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena eller, vad beträffar arbetare, bestämmelserna i 1942 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare, dock med iakttagande av vad nedan i 3 § föreskrives. Såsom förutsättning härför skall emellertid gälla, att delägaren ej före den tidpunkt, då han först erhöll anställning av nyss angivna art, uppnått den levnadsålder, vid vilken pensionsåldern, med iakttagande i förekommande fall av vad nedan i 3 § 3 mom. första stycket sägs, vid vederbörande tjänstepensionsreglementes tillämpning skolat inträda för

honom samt vad angår den, som innehar i 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare avsedd anställning, att de i sagda reglemente för reglementets tillämpning stadgade förutsättningarna i övrigt föreligga.

3 §.

För anställningshavare, som avses i 2 § av denna överenskommelse, skola följande särskilda bestämmelser gälla.

1. Anställningshavare äger såsom tjänstår för tjänstepension, tjänstelivränta, familjepension och familjelivränta tillgodoräkna, utöver vad som följer av bestämmelserna i allmänna tjänstepensionsreglementet och 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare,

a) tid, under vilken han på grund av anställning vid enskilt företag varit pliktig erlägga pensionsavgift till kassan eller annan av staten övertagen pensionsinrättning, ävensom tid, för vilken han må hava erlagt pensionsavgift enligt § 8 mom. 4 kassans stadgar, sådan tid likväl undantagen, för vilken återbetalning av erlagda avgifter ägt rum, samt

b) två tredjedelar av tid, som anställningshavaren icke äger tillgodoräkna jämlikt a) men varunder han vid bolagets järnvägar eller till detsamma knutet trafikföretag, efter fyllda 18 år och innan bestämmelserna i 2 § av denna överenskommelse blivit å honom tillämpliga, innehaft anställning, som varit av stadigvarande natur.

2. Därest anställningshavare i statens järnvägars tjänst erhållit en med pensionsrätt förenad befattning i viss lönegrad med rätt att erhålla personligt lönetillägg högst med sådant belopp, att de sammanlagda löneförmanerna motsvara avlöningen i slutlöneklassen i en lönegrad, för vilken tjänstepensionsunderlaget är högre än för förstnämnda lönegrad, skall anställningshavaren i fråga om pensionsunderlag och pensionsavdrag icke hänföras till lägre lönegrad än den, efter vilken avlöning sålunda må åtnjutas.

3. Pensionsåldern inträder tidigast, då anställningshavaren uppnår den levnadsålder (kassapensionsåldern), vid vilken han vid tillämpning av § 5 mom. 1 a) kassans stadgar skulle blivit berättigad att åtnjuta pension. För den, som innehar anställning, för vilken pensionsåldern enligt vederbörande tjänstepensionsreglemente är lägre än 65 år, skall, om kassapensionsåldern är högre än 63 år, pensionsåldern likväl inträda vid utgången av den kalendermånad, under vilken anställningshavaren fyller 63 år, såvida anställningshavaren ej vid den tidpunkt, då bestämmelserna i 2 § av denna överenskommelse blevo å honom tillämpliga, överskridit en ålder av 60 år, i vilket fall pensionsåldern skall inträda tre år efter sagda tidpunkt, dock senast vid kassapensionsåldern.

Vinner tjänsteman från och med dagen för övertagandet av kassan eller senare befordran till tjänst, å vilken allmänna tjänstepensionsreglementet är tillämpligt och för vilken tjänstepensionsunderlaget är högre än för den tjänst han i samband med statens övertagande av bolagets järnvägar avtalsenligt erhållit, eller vinner arbetare anställning i tjänst, å vilken sagda reglemente är tillämpligt, skall dock vad i första stycket sägs icke äga tillämpning.

Anställningshavare, för vilken pensionsåldern enligt bestämmelserna i första stycket är högre än den för hans anställning i vederbörande tjänstepensionsreglemente stadgade, skall vara pliktig underkasta sig framdeles meddelad föreskrift om tillämpning av sistnämnda pensionsålder, dock med den begränsningen, att pensionsåldern därvid, i den mån den för anställningshavaren tidigare gällande pensionsåldern därigenom ej överskrides, icke skall inträda innan tre år förflutit efter det sådan föreskrift trätt i kraft.

4. Vid tillämpning av stadgandena i 26 § 1 mom. andra stycket a) allmänna tjänstepensionsreglementet och i 1 § 1 mom. första stycket c) allmänna familjepensionsreglementet samt av stadgandena i 19 § 1 mom. andra stycket a) 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare och i 1 § 1 mom. första stycket c) 1942 års familjepensionsreglemente för arbetare skall med anställningstid, som i nämnda författningsrum avses, respektive med tid, varunder anställningshavare varit underkastad i nämnda författningsrum angivna tjänstepensionsbestämmelser, likställas tid, som anställningshavaren äger räkna såsom tjänstår enligt 1 mom. a) i denna paragraf.

5. Vid tillämpning av stadgandet i 16 § 1 mom. andra stycket allmänna tjänstepensionsreglementet skall anställningshavaren anses hava innehaft med tjänstepensionsrätt förenad anställning under tid, som han äger räkna såsom tjänstår enligt 1 mom. a) i denna paragraf, skolande det ankomma på kungl. järnvägsstyrelsen att i förekommande fall fastställa det tjänstepensionsunderlag, som under sådan tid skall anses hava varit gällande för anställningshavaren.

6. Vid tillämpning av stadgandet i 1 § andra stycket d) 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare skall anställning, för vilken tjänstår tillgodoräknas enligt 1 mom. a) i denna paragraf, likställas med anställning i statens tjänst.

7. I stället för den i 8 § 1 mom. första stycket c) 1942 års tjänstepensionsreglemente för arbetare för rätt att komma i åtnjutande av sjukpension stadgade förutsättningen angående viss tid, under vilken arbetare skall hava varit underkastad reglementet eller andra tjänstepensionsbestämmelser eller innehaft anställning i statens tjänst, skall såsom förutsättning för sådan rätt gälla, att arbetaren under en sammanlagd tid av minst två år varit underkastad sagda reglemente, andra tjänstepensionsbestämmelser eller kassans stadgar.

8. Familjepensionstalet för familjepension må icke bestämmas till belopp, understigande det familjepensionsunderlag, som blev för anställningshavaren gällande vid den tidpunkt, då bestämmelserna i 2 § av denna överenskommelse blevo å honom tillämpliga.

4 §.

I andra fall än då bestämmelserna i 2 § av denna överenskommelse bliva tillämpliga, skall med avseende å såväl rättigheter som skyldigheter, vilka staten på grund av överenskommelsen övertager, bestämmelserna i §§ 1—6, 8 och 10—14 av de för kassan vid övertagandet gällande stadgarna i tillämpliga delar gälla.

Därvid skall dock iakttagas:

a) att rätt till pensionstillägg, pensionsförhöjning samt dyrtids- och kristillägg enligt de angående dylika tilläggsförmåner i fråga om f. d. befattningshavare i statens tjänst och sådana befattningshavares efterlevande stadgade grunderna skall tillkomma delägare, vilka pensionerats efter övergång i statens järnvägars tjänst, samt pensionsberättigade efterlevande till i statens järnvägars tjänst övergångna delägare, dock endast i den mån de sammanlagda förmånerna, av bolaget utfästa och av staten övertagna tilläggs-pensioner däri inräknade, därigenom ej komma att överstiga de förmåner, som skulle utgått, därest bestämmelserna i 2 och 3 §§ av denna överenskommelse varit å vederbörande delägare tillämpliga, skolande det ankomma på kungl. järnvägsstyrelsen att i förekommande fall bestämma, till vilken för pensionsberättigande befattning i statens tjänst gällande lönegrad vederbörande delägare skall anses hava varit hänförd;

b) att i andra fall än i a) avses skall för tid, då kristillägg eller däremot svarande förmån utgår å tjänstepension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet, å intill 400 kronor av månadsbeloppet av kassapensionen utgå procentuellt tillägg, beräknat efter det procenttal, som gäller för beräkning av kristillägget eller den däremot svarande förmånen, skolande dock det procentuella tillägget utgå med lägst 150 kronor för år räknat; samt

c) att, om dyrtidshjälp eller annan motsvarande förmån enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen utgår å kassapension, som i b) avses, det procentuella tillägget å pensionen skall anses vara inbegripet i dylik förmån, i den mån detsamma ej överstiger förmånens belopp.

5 §.

1. Vill innehavare av anställning, som i 2 § av denna överenskommelse avses, att å honom i stället för bestämmelserna i 2 och 3 §§ skall tillämpas vad i 4 § första stycket samt andra stycket b) och c) sägs, och gör anställningshavaren därom anmälan till kungl. järnvägsstyrelsen inom tre månader efter anställningens erhållande, skola jämväl för honom bestämmelserna i angivna delar av sistnämnda paragraf gälla. Delaktighetsbeloppet skall därvid anses utgöra det delaktighetsbelopp, som skulle hava varit för anställningshavaren gällande, därest kassan icke övertagits av staten och anställningshavaren med åtnjutande av avlöning enligt vid bolaget sist gällande lönebestämmelser kvarstått i tjänst hos bolaget, ankommande det på kungl. järnvägsstyrelsen att efter anställningshavarens befordran till högre tjänst vid statens järnvägar fastställa höjningarna av delaktighetsbeloppet till belopp, som skulle hava gällt för närmast motsvarande tjänst hos bolaget.

I fråga om anställningshavarens skyldighet att avgå från tjänsten skola de bestämmelser lända till efter rättelse, vilka enligt allmänna tjänstepensionsreglementet i sådant hänseende gälla beträffande ordinarie tjänsteman i sådan befattning, som anställningshavaren innehar. Därvid skall dock pensionsåldern anses inträda tidigast, då anställningshavaren uppnår den levnadsålder, vid vilken rätt till pension enligt § 5 mom. 1 a) kassans stadgar för honom inträder.

2. Inträder beträffande anställningshavare, för vilken 1 mom. är gällande, till följd av befordran eller eljest sådant förhållande, att anställningshavaren, därest bestämmelserna i 2 och 3 §§ av denna överenskommelse varit för honom gällande, skulle erhållit förhöjning av tjänstepensionsunderlaget, skola bestämmelserna i sistnämnda paragrafer bliva å anställningshavaren tillämpliga, därest han inom tre månader efter det berörda förhållande inträffat till kungl. järnvägsstyrelsen gör framställning därom. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning, då rätt till pension enligt § 5 kassans stadgar inträder för anställningshavaren, eller, därest han dessförinnan avlidit, för hans efterlevande, dock under förutsättning, att anställningshavaren vid avgången respektive frånfället åliggande årsavgift icke understigit summan av de tjänste- och familjepensionsavdrag, som skulle för honom gällt, om 2 och 3 §§ av denna överenskommelse varit å honom tillämpliga.

6 §.

Kassan överlåter vid statens övertagande av densamma samtliga tillgångar till svenska staten.

7 §.

Beträffande redovisning för kassans förvaltning under tid, för vilken förvaltningen ej förut blivit granskad, och revisorernas granskning av redovis-

ningen ävensom i fråga om avvecklingen i övrigt av kassans verksamhet skall lagen om understödsföreningar i tillämpliga delar gälla.

Kungl. järnvägsstyrelsen svarar för alla kostnader, som från och med dagen för övertagandet räknat äro erforderliga för överenskommelsens genomförande.

Överenskommelsen är upprättad i två exemplar, av vilka vardera parten tagit ett.

Preliminär överenskommelse mellan staten och understödsföreningen Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa.

Mellan 1943 års järnvägspensionsutredning å svenska statens vägnar, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt styrelsen för understödsföreningen Nässjö—Oskarshamns järnvägs pensions- samt änke- och pupillkassa, här nedan kallad kassan, under förbehåll av godkännande i vederbörlig ordning av kassans delägare, å andra sidan, har överenskommelse träffats om statens övertagande av kassans rörelse på villkor, som här nedan angivas.

1 §.

Staten övertager, i den mån ej annat följer av vad nedan i 3 § sägs, från och med den 1 januari 1946 kassans alla rättigheter och förpliktelser enligt reglementet för kassan eller på annan grund.

2 §.

Staten förbinder sig att å enligt kassans reglemente utgående pensioner utbetala, å delägarpensioner pensionstillägg med 40 procent och dyrtidshjälp med 30 procent samt å änke- och barnpensioner dyrtidshjälp med 40 procent. För förre kassören Hj. von Heideman skall pensionstillägget dock utgöra 125 procent av honom enligt kassans reglemente tillkommande pension.

Om dyrtidshjälp eller annan motsvarande förmån enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen författningsenligt utgår å pension enligt kassans reglemente, skall dyrtidshjälp som i första stycket sägs anses vara inbegripet i dylik förmån, i den mån sistnämnda dyrtidshjälp ej överstiger förmånens belopp.

3 §.

Kassans tillgångar överlämnas den 31 december 1945 till staten.

Den kassan tillhörande Harmenska donationsfonden överlämnas dock till stiftelsen statsbanepersonalens pensions- och understödsfond för förvaltning, skolande fondens avkastning användas till understöd åt behövande efterlevande till tjänstemän, vilka varit anställda vid järnvägslinjen Nässjö—Oskarshamn.

4 §.

Sedan kassans rörelse på ovan angivet sätt blivit övertagen av staten, skall kassan träda i likvidation. Kostnaderna för likvidationen gäldas av staten.

Stockholm den 14 augusti 1945.

Stockholm den 13 september 1945.

1943 års järnvägspensionsutredning

Styrelsen för understödsföreningen
Nässjö—Oskarshamns järnvägs pen-
sions- samt änke- och pupillkassa.

Sam Lindstedt

Gunnar Ruist

Chr. Gemzell

G. Dahlbeck

Y. Hjortzberg